

FORNØYD: – Jeg synes det er bra at vi får informasjon både på norsk og engelsk, sier Maria Cristina Hesjedal. Som filippiner representerer hun en av 19 nasjoner på Hotel Norge.

Språkopplæring skal hindre feil og ulykker

Utenlandske arbeidere settes i arbeid uten nok informasjon. Det kan føre til misforståelser og ulykker. Nå får norske arbeidsgivere hjelp fra bergensforskere.

RAGNHILD E. STENVAAGNES
CATHRINE KRANE HANSEN
MARTIN EILERTSEN (foto)
ragnhild.stenvaagnes@bt.no

– Det er en tendens til at arbeidsinnvandrere kommer for lett og for raskt inn i produksjonen. Det medfører en sikkerhetsrisiko og det kan føre til misforståelser og feil i det som skal gjøres, sier Hans Christian Farsethås, sosialfilosof ved Universitetet i Bergen og prosjektleder for «Arbeidsmiljø på flerkulturelle arbeidsplasser».

Bok med råd og veiledning

Farsethås og to andre sosialfilosof, Line Hilt og Knut Venneslan, har i et år studert hverdagen på flerkulturelle arbeidsplasser i Bergen. Det har resultert i en håndbok med råd og veiledning til norske arbeidsgivere og tillitsvalgte om hvordan de skal forholde seg til de utenlandske arbeiderne. I disse dager leveres den til NHOs Arbeidsmiljøfond, som med tilleggsfinansiering fra Fellesforbundet finansiererte prosjektet. Prosjektet er gjort på oppdrag av Norsk Industri.

De tre forskerne mener at

fakta

God praksis for språkopplæring i bedriften

- Kartlegg språkkompetansen til de ansatte i bedriften.
- Tilrettelegg skriftlig materiale på flere språk, som sikkerhetsklæringen, ordensreglement og brannforskrifter.
- Lag en spesialisert ordliste med ord og uttrykk knyttet til arbeidet.
- Heng opp oppslag og plakater med arbeidsrelevant informasjon på ulike språk. Eksempel er navn på redskaper/verktøy.
- Heng opp bilder av nestenulykker, ønskede eller ønskede situasjoner og arbeidsoperasjoner som støtter i forklaringer.

språkopplæringen av utenlandsk arbeidskraft må bli bedre, og presiserer at dette ikke behøver å ta lang tid.

– For eksempel er det viktig å lære forskjellen på å rydde og å kaste før beskjeden blir

gitt, eksemplifiserer Farsethås.

Prosjektet, som startet i januar i fjor, viser at språk er den viktigste utfordringen for norske arbeidsgivere.

– Rådet vårt er å passe på at eventuell språkopplæring er knyttet tett opp til jobben som skal utføres. Det er mye en kan gjøre i selve arbeidssituasjonen, som å trykke opp små lommeordbøker, henge opp plakater med navn på utstyr og materiell på ulike språk og å utvikle en kultur for å gjøre det mulig å lære språk samtidig som man jobber. De som kommer hit er hentet inn for å jobbe, og det er viktig at de blir satt i produktivt arbeid så raskt som mulig. En kan ikke regne med at de kan vente med å jobbe til de har lært språket, sier Farsethås.

Bok til arbeidsgiverne

160 bedrifter i Hordaland innen hotell, skipsverft og bygg fikk tilsendt spørreskjema hvor mottakelse, arbeidssituasjon og sosial deltakelse var tema. I tillegg har forskerne undersøkt tre bedrifter i Bergen innen de samme bransjene.

Håndboken blir trykket like etter påske og sendes ut til arbeidsgivere og fagforeninger.

Viktige temaer i boken er første møte med bedriften, opplæring i språk, sikkerhetsarbeid, HMS-arbeid og opplæring i hva som er karakteristisk for norsk arbeidsliv.

– De lever under helt andre

ordninger der de kommer fra, og har liten kunnskap til hvordan reglene er i Norge, sier Knut Venneslan, professor emeritus i filosofi, sier Venneslan.

Redd for angiverstempel

Undersøkelsen viser blant annet at østeuropeere velger å ikke rapportere om sikkerhetsbrudd fordi de anser det som å angi kolleger.

Forskerne observerte også en

lite planlagt mottakelse av utenlandske arbeidere.

– De må bli skikkelig mottatt gjennom et opplegg som er på de språkene de snakker. De må få informasjon med det samme om hva de skal gjøre og hvem de skal jobbe med, sier Venneslan. En basisopplæring er særlig viktig på byggeplasser og skipsverft hvor uhell kan få enorme konsekvenser.

– Veldig god idé med bok

En håndbok kan få flere arbeidsgivere til å åpne opp for utenlandsk arbeidskraft, tror hotelldirektør Kjetil Smørås.

Hotellbransjen er blant næringene med lengst multikulturell erfaring. Hotelldirektøren ved Augustin og Grand Terminus, har ansvar for arbeidstakere fra minst ti ulike land.

– Vi betaler norskkurs for dem som ønsker det og oppfordrer alle til å komme på de tre personalfestene vi har i året. Det er en fin måte å bli inkludert på, sier Smørås.

Hotellansatte kan også få gratis norskkurs gjennom fagforeningen. På Hotel Norge er de aller fleste organisert og får dermed norskundervisning.

– Vi har 19 nasjonaliteter representert og lang erfaring i å tilrettelegge arbeidet for dem som ikke

snakker så godt norsk, sier direktør Nina Askvik. For å sikre at alle får samme informasjon uavhengig av norskkunnskap, har man hengt opp fotografier som viser hvordan et ferdig rengjort rom skal se ut: Hvor såpen skal ligge og informasjonsbrosjyrer plasseres.

Maria Cristina Hesjedal fra Filippinene har vært etasjehjelp (stuepike) på Hotel Norge siden 2001. Da hun begynte fikk hun straks tilbud om både norsk- og engelskkurs via fagforeningen.

– Administrasjonen er også flink til å gi informasjon både på norsk og engelsk. Det tror jeg er lurt, sier Hesjedal.

– De som jobber på kontoret kan også hjelpe oss som gjør i stand rommene om det trengs. Jeg trives veldig godt her, sier hun, og trekker fra gardinene for å sikre at utsikten mot Smålungeren kommer til sin rett.